

FISKIMÁLARÁÐIÐ

Løgtingið

21. apríl 2015
Mál: 13/00435-13

Viðgjørt: ÓJH/KM

Løgtingsmál nr. xx/2014: Uppskot til lögtingslóg um broyting í Lov for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift m.m. (Kommunan heimild at krevja vetrarfriðing)

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í Lov for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift m.m.
(Kommunan heimild at krevja vetrarfriðing)

§ 1

Í lóg nr. 172 frá 18. maj 1937 for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift m.m, sum broytt við midlertidig bekendtgørelse nr. 6 af 4. januar 1944, lov nr. 186 af 7. juni 1958, lögtingslóg nr. 55 frá 16. august 1962, lovbekendtgørelse nr. 555 af 1. november 1984 om rettens pleje, som sat i kraft ved lov nr. 92 af 23. februar 1988, § 688, lögtingslóg nr. 82 frá 19. juni 1990 og lögtingslóg nr. 77 frá 25. mai 2009, verða í § 36 sum stk. 2, 3, 4 og 5 sett:

“*Stk. 2.* Kommunur kunnu áseta, at lendi í fjølbygdum øki verður vetrarfriðað. Fjølbyggt øki er at skilja sum øki, ið er samanbyggt við vegum, privatum og almennum bygningum, vinnubygningum o.tíl. og við møguligum óbygdum, dyrkaðum ella ódyrkaðum lendi inn ímillum.

Stk. 3. Kommunan hevur hegnskyldu á tí øki, sum kommunan hevur vetrarfriðað,

bæði móti lendinum uttanum og móti lendinum, sum ikki er vetrarfriðað, og sum kemur at liggja inni í øki, sum er vetrarfriðað.

Stk. 4. Kommuna, sum vetrarfriðar lendi, skal rinda fult endurgjald til bitseigarar fyri virði á mistum biti. Ósemja um upphæddina á endurgjaldinum og fyri mannagongdina í samband við útgjald av upphæddini verður avgjörd sambært §§ 36-37a.

Stk. 5. Avgerð um vetrarfriðing verður at tinglýsa sum ræðisavmarking á ognina. Kommunan rindar fyri útreiðslur av tinglýsing.”

§ 2

Henda lögtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjörd.

Kap. 1. Almennar viðmerkingar

Lógaruppskotið snýr seg um at geva kommunum heimild at vetrarfriða fyrri seyði í fjölbygðum øki. Ásetingin handlar um vetrarfriðing og avmarkar harvið rættin hjá seyði úr omanfyri liggjandi haga til vetrarbit. Talan er um lógarásett rættindir, sum hagar og seyðaeigarar hava innrættað seg eftir, og sum annar myndugleiki fær heimild at krevja loyst móti endurgjaldi. Tí mælir Búnaðarstovan Fiskimálaráðnum til at áseta heimildina í hagalógina. Í hagalógini eru harumframt ásetingar um kærurætt, hvussu møguligar trætir verða loystar, og hvussu endurgjaldið verður ásett, tá um slík mál ræður. Hesum er landsstýrismaðurin eisini samdur í.

Tær lógarásetingar, sum her eru skotnar upp, hava í høvuðsheitum fylgjandi avleiðingar:

- Kommunur fáa lógarheimild at krevja vetrarfriðing fyrri seyð í fjölbygðum økjum. Kommunur skulu hereftir sjálvar girða vetrarfriðaðu økini inni við seyðahøgum hegni og við rórportrum, smogum og vegaduktum, har tað er neyðugt.
- Har kommunur vetrarfriða, sleppa sethúsagrundeigarar undan hvør í sínum lagi at halda ogn sína innigirða við seyðahøgum hegni.
- Persónar, sum hava rætt til at hava seyð sín gangandi á vetrarbiti á økjum, sum kommunan vetrarfriðar, hava rætt til endurgjald frá kommununi fyrri mist vetrarbit.
- Økir, sum kommunan vetrarfriðar, skulu tinglýsast sum ein ræðisavmarking á ognina.

Verandi lóggáva gevur ikki kommunum heimild at krevja vetrarfriðing av lendi. Rættarstøðan í dag er tann, at einans eigarar av dyrkaðum lendi og hageigarar hava rætt at krevja vetrarfriðing, sbrt. § 36 í lov nr. 172 frá 18. maj 1937 for Færøerne om haugers styrelse og drift m.m.

Fleiri kommunur hava trupulleikar við seyði, sum um veturin gongur millum hús í fjölbygðum øki og er til ampa bæði á vegum, á fríøkjum og í urtagørðum. Sum støðan er nú, má hvør sethúsagrundeigari sær hegna sítt øki inni, eins og kommunur ikki hava heimild at krevja seyð burtur av kommunalum øki, so sum vegi, spæliplássir og fríøki, ið eitt nú ætlanin er at gróðurseta. Ynskja kommunur at sleppa undan ampa av seyði, sum gongur millum hús í fjölbygðum øki í vetrarhálvuni, mugu tær samráðast við eigarar og hageigarar um at vetrarfriða í fjölbygðum øki í kommununi, men ofta draga hesar samráðingar út og einki hendir, tí kommunan ikki eins og hageigarin og lendiseigarin kann krevja friðing.

Tí verður mett, at rættast er at geva kommunum heimild at kunna krevja vetrarfriðing í fjölbygðum økjum í kommununi. Eitt fjölbyggt øki er at skilja sum øki, ið er samanbyggt við vegum, privatum og almennum bygningum, vinnubygningum o.tíl. og við møguligum óbygðum, dyrkaðum ella ódyrkaðum lendi inn ímillum. Slík vetrarfriðing eigur at hava góðkenning í byggisamtykt frá landsstýrismanninum. Tá kommunan hevur vetrarfriðað øki, skal hon halda tað frítt fyrri seyði. Sostatt verður ikki neyðugt hjá hvørjum einstøkum grundeigara sær at hegna inn sítt øki við seyðahøgum hegni.

Løgdeildin í Fiskimálaráðnum hevur víst landsstýrismanninum á, at ein møguleiki er eisini at leggja heimild til vetrarfriðing í býarskipanarlógina. Eftir býarskipanarlógini høvdu kommunur, sum vetrarfriða økir, skula gjørt uppskot um nýggja byggisamtykt. Uppskot um nýggja byggisamtykt skal liggja frammi til alment eftirlit í minsta lagi 3 vikur, áðrenn tað verður sent landsstýrismanninum til góðkenningar. Borgarar høvdu í hesum føri haft 6 vikur at koma við mótmæli og broytingaruppskotum. Hesa mannagongd kenna kommunur, og tískil

hevði hesin leistur verið lættur at seta í verk í dagliga virkinum hjá kommunum. Samstundis tryggjar hesin leistur eisini, at borgarin verður hoyrdur.

Landsstýrismaðurin hevur ynskt at leggja heimildina í hagalógina.

Tá kommunur velja at vetrarfriða fjølbygd økir, kunnu tær taka smærri fríøkir, sum liggja í fjølbygdum økjum uppí eina inngirðing eins og kommunalar vegir. Um so er, at ætlanin fevnir um øki, ið ikki er neyðugt at vetrarfriða, hóast økið verður innilokað í kommunalu girðingini, skal kommunan kunna gera avtalu við eiganar av vetrarbitinum um, at hann framhaldandi skal kunna brúka rætt sín til vetrarbit á einum slíkum øki, sum kemur at liggja inni í inngirda vetrarfriðaða økinum. Sambært hagalógini mugu vetrarfriðingar ikki forða seyði at sleppa til ikki vetrarfriðað økir aðrastaðni innangarðs.

Hoyring

Uppskotið hevur verið til hoyringar hjá Kommunufelagnum, Bóndafelagnum, Búnaðarstovuni, Umhvørvisstovuni, Landsverk, Ráðnum fyri Ferðslutrygd, Tryggingarfelag Føroya, Trygd og Vinnumálaráðnum.

Kap. 2. Avleiðingar av uppskotinum

Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur umsitingarligar avleiðingar fyri kommunur á tann hátt, at tá kommunur samtykkja at vetrarfriða økir, fær ánari av vetrarfriðaða økinum ein møguleika at kæra hesa avgerð. Hetta kann hava við sær, at viðgerðartíðin verður longri, um væntast kann, at ánari fer at kæra avgerð um vetrarfriðing eftir hagalógini. Tinglýsing av ræðisavmarking fer at krevja umsiting, tá hon verður gjørd klár til at lýsa.

Fíggarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur ongar fíggarligar avleiðingar fyri landskassan. Lógaruppskotið hevur fíggarligar avleiðingar fyri tær kommunur sum vetrarfriða, tí hesar skulu gjalda bæði fyri hegn og møgulig rulluportur, umframt endurgjald fyri mist vetrarbit og møguliga eisini fyri yvirtøku av lendi. Eisini skal kommunan gjalda fyri tinglýsing av ræðisavmarking, men hetta kann gerast við at tinglýsa allar ognir á eitt skjal.

Fíggarligar avleiðingar fyri vinnuna

Fyri landbúnaðin merkir lógaruppskotið, at bitseigarar fáa endurgjald fyri mist vetrarbit. Upphæddin verður útgoldin einaferð, og hetta kann bera við sær, at bitseigararnir sum frá líður fáa útreiðslur av at keypa fóður, um teir ikki fáa útvegað sær annað vetrarbit. Fyri aðra vinnu enn landbúnaðin hevur uppskotið ongar fíggarligar avleiðingar. Lógaruppskotið hevur ongar umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna.

Umhvørvisligar avleiðingar

FISKIMÁLARÁÐIÐ

Lógaruppskotið viðfórir, at fjølbygd og vetrarfríðað økir verða fríð fyrri seyð úr omanfyri liggjandi haga, og at hvør einstakur grundeigari í fjølbygdum øki verður frítikin fyrri hegnskyldu fyrri seyð, ið hevði bitsrætt á undirliggjandi bøi vetrarhálvuna.

Fíggarligar, umsitingarligar og umhvørvisligar avleiðingar fyrri serstøk øki í landinum
Lógaruppskotið hevur ongar fíggarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar fyrri serstøk øki í landinum.

Sosialar avleiðingar fyrri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir
Lógaruppskotið hevur ongar sosialar avleiðingar fyrri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur
Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur.

	Fyri landið/landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss/øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar/felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar/búskaparligar avleiðingar	Nei	Ja	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Ja	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar				Nei	

Kap. 3. Serligar viðmerkingar

Til § 1.

Kommunur fáa heimild at krevja vetrarfríðing, har talan er um fjølbygd økir. Um so er, at felagsøkir, fríðøkir og onnur smærri óbygð øki liggja í fjølbygda økinum, skal kommunan hava høvi at fáa slík økir við í felags inngirðingina. Fjølbygð øki er at skilja sum øki, ið er samanbyggt við vegum, privatum og almennum bygningum, vinnubygningum o.tíl. og møguliga við smærri óbygðum økjum millum hesi. Óbygð økini kunnu vera bæði dyrkað og ódyrkað lendi.

Í summum bygdum kann talan verða um at inngirða fjølbygd økir, ið rúma avmarkað økir, sum kommunan ikki ynskir at vetrarfríða. Í slíkum førum skal kommunan kunna velja vetrarfríðingina frá á avmarkaða økinum inni í inngirda økinum. Tað áliggur tå kommununi at inngirða avmarkaða økið soleiðis, at bitseigarin framhaldandi kann gagnnýta vetrarbitsrættin á avmarkaða økinum, sum ikki er vetrarfríðað, uttan at vera til ampa fyrri vetrarfríðaða økið annars. Somuleiðis skal kommunan skipa soleiðis fyrri, at fríðingin ikki forðar fyrri, at seyður úr omanfyri liggjandi haga ikki verður forðaður fyrri at søkja sær vetrarbit á øðrum ikki fríðaðum lendum, eitt nú við smogum, vegaduktum og stiki.

Persónar, ið hava rætt til at hava seyð sín gangandi á vetrarbiti á økjum, sum kommunan vetrarfríðar, hava rætt til fult endurgjald frá kommununi fyrri mist vetrarbit sambært hesum

FISKIMÁLARÁÐIÐ

uppskoti. Upphæddin verður ásett eftir gjaldskránni hjá Búnaðarstovuni og verður goldin út einaferð.

Ásetingarnar í §§ 36 – 37 a í lov for Færøerne om haugers styrelse og drift m.m. verða nýttar í sambandi við ósemju um upphæddina av endurgjaldi fyri mist vetrarbit og mannagongd í samband við útgjald av endurgjaldsupphæddini, tá eigari av dyrkaðum lendi ella hagraeigari krevja vetrarfriðing. Hildið verður tí, at rættast er, at somu ásetingar eru galdandi, tá kommunur krevja vetrarfriðing.

Fyri at tryggja, at kommunan og borgari kunnu staðfesta, um ein byrða er á einari ogn, verður ásett, at við einari kommunalari vetrarfriðing skal vetrarfriðingin tinglýsast á ognina sum ein ræðisavmarking. Kommunan rindar kostnaðin í hesum sambandi.

Til § 2.

Áseting um gildiskomu.

Fiskimálaráðið, dagfesting

Jacob Vestergaard
landsstýrismaður

/ Rógvi Reinert